



## ТКАЧЕНКО ОЛЕКСАНДР ВІКТОРОВИЧ

кандидат юридичних наук, старший дослідник,  
доцент кафедри державної безпеки  
факультету забезпечення державної безпеки  
Київського інституту Національної гвардії України  
ORCID ID 0000-0002-3485-6603

### МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ САНКЦІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МИРУ ТА БЕЗПЕКИ

*У статті запропоновано розуміння та власний погляд щодо поняття «міжнародно-правові санкції», їх ознак як інструменту забезпечення міжнародного правопорядку, миру та безпеки. На прикладі застосованих до порушників міжнародного правопорядку міжнародно-правових санкцій досліджено сучасні загрози, які стали підставою для застосування санаційних обмежень до країн-порушників міжнародного правопорядку та безпеки. Також розглянуто ефективність впливу міжнародно-правових санкцій та ступінь досягнення бажаної мети.*

*Визначено, що кожен випадок застосування міжнародно-правових санкцій має свої характерні особливості, з огляду на те, що досягнення їх мети залежить від значної кількості умов, обставин та факторів. Запропоновано напрями вдосконалення запровадження санаційних механізмів з метою уникнення можливості для країни-агресора їх обходу за допомогою інших суб'єктів міжнародного права, міжнародних фінансових та промислових груп.*

***Ключові слова:** міжнародно-правові санкції; міжнародний правопорядок; мир та безпека; міжнародне право; національні інтереси.*

**Постановка проблеми.** З початком повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну у світі було спотворено створену протягом десятиліть архітектуру міжнародної безпеки. В умовах повномасштабної війни в центрі Європи, з огляду на чіткі її мотиви та мету агресора, європейська спільнота опинилася у стані страху та невизначеності щодо ймовірності поширення воєнних дій на її територію. У зв'язку з цим постало питання шляхів відновлення миру, міжнародного правопорядку та безпеки, а також стану співіснування на основі принципів міжнародних правовідносин та демократичних цінностей.

З початком воєнної агресії щодо України російська федерація свідомо порушила загальновизнані принципи і норми міжнародного права, Статут ООН. Сформульоване у статті першій Статуту Організації Об'єднаних Націй завдання цієї глобальної міжнародної організації – підтримання міжнародного миру і безпеки, та з цією

метою вжиття ефективних колективних заходів для запобігання й усунення загрози миру, придушення актів агресії або інших порушень миру – було знехтуване, у тому числі безпосередньо самою ООН, у зв'язку з наявними прогалинами у можливостях прийняття рішення та впливу на порушника миру та міжнародної безпеки. Тож очікувано, що ця війна має спонукати до перегляду інструментів із підтримання миру та безпеки у світі.

Реагуючи на стан міжнародних правовідносин, зокрема на агресивну політику деяких держав, інші країни світу мають змогу використати не тільки механізми, визначені ООН. Зокрема, держави самостійно, або у складі коаліції держав, міжнародні організації мають можливості щодо застосування відповідних заходів у відповідь на порушення норм міжнародного права, у тому числі як засіб покарання порушника, а також як превентивні заходи з метою підтримання міжнародного правопорядку, деескалації агресивної поведінки.

Незважаючи на значну кількість наявних механізмів, які є у розпорядженні світової спільноти та міжнародних організацій щодо порушника міжнародного правопорядку, миру та безпеки, сьогодні одним із важелів впливу цивілізованої світової спільноти, примушення його до припинення протиправних та агресивних намірів і дій, відновлення міжнародного правопорядку та миру є запровадження санкційних обмежень з метою повернення до стану виконання норм і принципів міжнародного права, миру та безпеки.

У наш час санкції – один з інструментів міжнародної політики із забезпечення міжнародного правопорядку та безпеки, який є альтернативою впливу на порушника міжнародних правовідносин до застосування воєнної сили. За допомогою міжнародно-правових санкцій створюються негативні ефекти для держави, до якої їх застосовано. Їх метою може бути превентивний вплив на дії та політику, спонукання до їх зміни, припинення дій, які негативно позначаються на мир та безпеку, отже, міжнародні правовідносини та правопорядок.

Міжнародно-правові санкції значною мірою впливають на геополітичні процеси, зокрема міжнародну співпрацю та партнерство, у тому числі утворення воєнно-політичних альянсів тими країнами, до яких міжнародні санкції вже застосовано, або існує ймовірність їх застосування. Крім того, вони є одним із засобів забезпечення національних інтересів країни чи коаліції країн, які є ініціаторами їх запровадження. Це своєю чергою викликає напруженість на міжнародній арені, нівелює цивілізовані та дипломатичні відносини.

У контексті реакції цивілізованого світу на воєнну агресію російської федерації проти України санкції нині залишаються визначальним інструментом тиску на агресора з метою примушення його до миру, відновлення територіальної цілісності нашої держави, поваги до української незалежності, суверенітету та національних інтересів.

**Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій.** Питання політики міжнародної безпеки, а також місця і ролі міжнародно-правових механізмів регулювання міжнародного правопорядку досліджували вітчизняні вчені, а саме: М. О. Баймуратов, М. В. Буроменський, В. Г. Буткевич, О. В. Буткевич, В. В. Василенко, М. М. Микиєвич, І. С. Нурсулаєв, Ю. С. Хоббі, К. А. Фліссак, О. М. Шпакович та інші. На сьогодні здійснено системні та комплексні дисертаційні

дослідження проблем застосування міжнародно-правових санкцій як інструменту підтримання міжнародного правопорядку, миру та безпеки. Зокрема, Ю. В. Малишева дослідила юридичну природу цілеспрямованих санкцій Ради Безпеки ООН, важливість адресних примусових заходів у забезпеченні міжнародного миру і безпеки [8]. Р. А. Абдулаєв вивчав теоретико-практичні аспекти правового регулювання інституту санкцій Європейського Союзу та виявлення особливостей його практичного застосування [4]. Своєю чергою, Ю. І. Горда здійснив комплексний науково-теоретичний аналіз міжнародних економічних санкцій як компоненту механізму застосування застереження про публічний порядок в міжнародному приватному праві із встановленням підстав його застосування в умовах введення міжнародних економічних санкцій через призму доктрини права та з проєкцією на національну, зарубіжну судову та арбітражну практику [6].

Здебільшого, міжнародно-правові санкції вважаються одним із найпоширеніших засобів досягнення політичних або економічних цілей. Проте у науковому та експертному середовищі думки щодо ефективності запровадження санкцій з метою підтримання міжнародного правопорядку, миру та безпеки розділилися. Історія їх запровадження знає випадки, коли санкції спонукали до змін у поведінці країни, а також такі, що не забезпечили бажаних результатів через різні обставини. Отже, **метою цієї статті** є здійснення дослідження впливу ефективності санкційних механізмів на державу, щодо якої вони були застосовані, ступень досягнення їхньої мети, а також окреслення заходів з підвищення дієвості санкційних механізмів як інструменту підтримання миру, міжнародного правопорядку та безпеки.

**Виклад основного матеріалу.** На сьогодні у доктрині міжнародного права відсутнє загальновизнане визначення термінів «міжнародно-правові санкції», «міжнародні санкції», а також «санкції». У Статуті ООН термін «санкції» не згадується, але застосовується поняття «примусові дії». Проте науковці та експерти у галузі міжнародного права мають свої погляди щодо дефініції зазначених понять. Зокрема, Н. Я. Якимчук визначає санкції як правові заходи негайного реагування на порушення права різного роду, від посягання на державний суверенітет до вчинення злочину міжнародного характеру, що мають тимчасовий характер, застосування яких

відбувається передусім шляхом здійснення заходів примусу, що реалізуються із застосуванням норм конституційного, фінансового, адміністративного, господарського, кримінального процесуального, виконавчого, господарського процесуального та інших галузей права [1]. Своєю чергою, Ю. О. Седляр окреслив визначення міжнародних санкцій, як односторонніх або колективних примусових дій невоєнного характеру (дипломатичні, торговельно-економічні, фінансові, культурні), ініційованих і застосованих проти однієї або більше держав із метою змусити їх змінити зовнішньополітичну поведінку, дотримуватися взятих на себе зобов'язань із підтримки міжнародного миру та безпеки [2, с. 15].

Дослідник В. А. Ведькал вважає, що в міжнародному публічному праві з поняттям «санкції» асоціюють не види відповідальності, а примусові заходи [3]. Р. А. Абдуллаєв розглядає санкції як заходи примусу до держави-порушниці, які наступають у разі, якщо така держава відмовляється добровільно нести міжнародно-правову відповідальність, або несла її не повною мірою [4, с. 35].

Також існують інші підходи до визначення розглянутих понять, на основі яких можемо зробити власні висновки про те, що міжнародно-правовими санкціями є обмежувальні заходи, які застосовуються державами, коаліцією держав або міжнародними урядовими організаціями з метою впливу на навмисну протиправну поведінку порушника міжнародного права, для відновлення міжнародного правопорядку, миру та безпеки або недопущення порушення міжнародно-правових норм без застосування військової сили. Санкції може бути застосовано для досягнення різних цілей, зокрема політичних, економічних, військових (несанкціоноване розповсюдження зброї; розроблення ядерної зброї та заборонених зразків зброї), відновлення міжнародного правопорядку, відновлення прав людини.

Характерною особливістю сучасних міжнародних відносин є те, що санкції виходять на перший план у міжнародній політиці й витісняють традиційну дипломатію. При цьому санкції наділяються протекціоністськими, деглобалізаційними і регулятивними рисами, слугують геополітиці й насамперед впливають на економіку. Санкції все більше виступають у ролі захисних заходів та інструментів просування

національних інтересів конкретних держав, тобто набувають суто протекціоністських характеристик у досягненні конкурентних переваг [5].

Міжнародно-правові санкції – завжди вияв правомочностей суб'єктів міжнародного права, що виражаються в формах, властивих цим правомочностям та обумовлених характером примусових заходів, а саме у формі політичних (розрив дипломатичних відносин, припинення членства або виключення з ООН, інших міжнародних організацій), економічних (повна або часткова перерва економічних відносин) і військових санкцій. Застосування міжнародно-правових санкцій завжди відбувається незалежно і всупереч волі суб'єкта-правопорушника і є зовнішньою реакцією, викликаною вольовим актом суб'єктів міжнародного права, спрямованою на те, щоб змусити суб'єкта-правопорушника виконати обов'язки, що породжуються його відповідальністю. Це здійснення права суб'єктів міжнародного права, яке має на меті забезпечити примусову реалізацію охоронних міжнародно-правових відносин за допомогою санкційних міжнародно-правових відносин [6, с. 20].

До порушника міжнародного правопорядку, безпеки та миру санкції можуть бути застосовані у вигляді економічних та фінансових обмежень, заборон експортно-імпортних товарних відносин, торгівлі, обміну технологіями тощо. Розглядаючи цілі міжнародно-правої санкції, зазначимо, що, на думку І. С. Нуруллаєва, вони є певним типом заходів, які можуть служити різним цілям, а саме: (а) примусити припинити правопорушення або змінити поведінку, яка призводить до порушення міжнародного права; (б) обмежити доступ до ресурсів, необхідних для участі в певній діяльності, або (в) сигналізувати про порушення або повідомляти порушника про позицію щодо неправомірної поведінки та для стигматизації порушника [7].

Нині наявна практика застосування міжнародно-правових санкцій до порушника одноособово країною-ініціатором, коаліцією країн або міжнародними організаціями. Здебільшого, до країни-порушника міжнародних відносин одночасно, або поступово, запроваджуються різні види обмежень.

Поряд із економічними та фінансовими санкціями застосовуються санкційні обмеження у дипломатичних відносинах, виключення з

міжнародних організацій або обмеження участі в їх роботі, припиняється співпраця у різних галузях промисловості тощо. Таке поєднання створює більш комплексну політику стосовно країни-порушника міжнародного правопорядку, а також збільшує ефективність від їх застосування та ймовірність досягнення бажаної мети.

Питання ефективності санкцій, як інструменту впливу на порушника міжнародного правопорядку, безпеки та миру, нині викликає дискусію. Здебільшого науковці та експертне середовище вказують на вади щодо застосування санкцій у міжнародних відносинах, які мають причинно-наслідковий зв'язок з їх запровадженням, зокрема невизначеність кінцевої мети, що має бути досягнута; засоби (види міжнародно-правових санкцій), у зв'язку із запровадженням яких буде досягнуто мету; шкоду, яку буде завдано національним інтересам країни чи коаліції країн – ініціаторів запровадження обмежень до країни-порушника, а також причинно-наслідковий зв'язок із шкодою, яку буде завдано національним інтересам третіх осіб, що своєю чергою може негативно позначитися на міжнародних відносинах; глобалізаційні процеси, які впливають та рішення щодо видів, обсягів та строків застосування санаційних механізмів та інше. Поряд із питанням ефективності санкцій Ю. В. Малишева звертає увагу на наслідки для країни, до якої їх було застосовано, і серед них виділяє тяжкі гуманітарні виклики застосування всеохопних санкцій (зокрема, щодо Іраку); неможливість досягти мети, задля якої їх вводили; погіршення стану економіки третіх країн у зв'язку з припиненням економічного співробітництва з державою-об'єктом санкцій; зростання злочинності на території держави-адресату санкцій та сусідніх держав [8, с. 6].

На наш погляд, сьогодні факторами, які впливають при застосуванні до порушника міжнародно-правових відносин міжнародно-правових санкцій є національні та економічні інтереси країни, яка їх запроваджує, а також визначення цілей, що має бути досягнуто за допомогою цього засобу впливу. Складність щодо дієвості санкцій полягає у ситуативній невизначеності вимірювання ефективності на етапі їх запровадження, через значну кількість чинників, які можуть мати як позитивний, так і негативний ефект для країни, що перебуває під санкціями. Це надає змогу маніпулювати темою

ефективності санкцій, що часто відбувається у політичній площині, зокрема на практиці запроваджених санкцій проти російської федерації за її багаторічну агресивну зовнішню політику та, значною мірою, за початок неоголошеної війни проти України у лютому 2022 року.

Нині існує різнополярний досвід наслідків впливу міжнародно-правових санкцій на порушників міжнародно-правових відносин. Деякі з них розглянемо у межах цієї праці. Зокрема, санкції проти КНДР було введено ООН ще 2006 року за розроблення та випробування ракетно-ядерної програми, що охопили широкий спектр галузей – від продукції воєнного призначення до жорсткого експортно-імпортного контролю, фінансових і торговельних обмежень. Крім того, санкційні обмеження проти КНДР ввели США, Японія, Південна Корея, Європейський Союз, Австралія. Але це не зупинило панівний режим у розробленні ядерної зброї та постійного її вдосконалення й збільшення радіусу дії, а також не створило умови для зміни політики КНДР у міжнародних відносинах, взаємин громадян і держави.

Перші санкції проти Ірану США ввели 1979 року після ісламської революції, а 2006-го ООН ухвалила шість резолюцій за розроблення ядерної програми. Крім того, санкції було введено США. До санкцій, якими заборонено експорт атомної, ракетної та значної частини військової продукції, прямі іноземні інвестиції в нафтогазову і нафтохімічну промисловість Ірану, експорт продукції нафтоперероблення, а також будь-які контакти з банками і страховими компаніями, фінансові транзакції та співпрацю з морським флотом Ірану, долучилися ЄС, Японія, Канада, Австралія, Південна Корея, Ізраїль. Застосовані до Ірану санкції призвели до падіння економіки, протестів проти панівної влади. Але це не заважає ісламським фундаменталістам нарощувати військовий потенціал та проводити агресивну зовнішню політику [9].

Проте є приклади запровадження міжнародно-правових санкцій до країн-агресорів, які призвели до повалення та зміни їх панівного режиму, а також розпаду держави. Зокрема, до режиму Саддама Хусейна в Іраку санкції було застосовано у 1990 році через військове вторгнення до сусіднього Кувейту. Зазначимо, що режим Саддама Хусейна було повалено у результаті поразки у війні в Перській затоці, однак санкційний тиск проти держави зберігався аж до травня 2003 року, коли режим

Хусейна вже припинив існування внаслідок нової військової операції західних союзників [9].

Застосування міжнародно-правових санкцій до колишньої держави Югославії стало одним із факторів, який призвів до її розпаду. Режим санкцій проти колишньої держави Югославії, встановлений резолюцією Ради Безпеки ООН № 1160 від 30.03.1999 року, за якими було введено заборону на постачання до цієї країни зброї та військового спорядження, застосовано обмеження економічного характеру від Європейського Союзу у фінансовій сфері, заборонено експорт до Югославії товарів, послуг, технологій та обладнання, які могли бути використані для відновлення об'єктів, пошкоджених у результаті бомбардування, а також застосовано персональні санкції до окремих фізичних осіб. У поєднанні із військовим протистоянням, санкційний тиск призвів до розпаду Югославії на окремі державні утворення.

На жаль, не можемо обійти досвід, який формується за участі України. У відповідь на безпрецедентний і неспровокований військовий напад російської федерації на Україну, країни цивілізованого світу, без участі ООН, запровадили вже дванадцять пакетів обмежувальних санкцій, спрямованих на підірив здатності кремля фінансувати війну. За інформацією глобальної бази даних щодо відстеження санкцій Castellum, з кінця лютого 2022 р. на рф накладено понад 9,1 тис. обмежень, а загалом із 2014 року, коли рф окупувала Крим і частину території на Сході, – 11,8 тис. Тепер росія – найбільш підсанкційна країна у світі, випередивши Іран, Сирію та Північну Корею [10]. Нині саме санкції є найдієвішим інструментом впливу на країну-агресора цивілізованою світовою спільнотою. Проте, незважаючи на значні негативні наслідки для економіки російської федерації, суттєве обмеження фінансових та промислових спроможностей, посилення міжнародної ізоляції не призвело до зміни політики росії щодо війни з нашою державою. Керівництво російської федерації посилює свою агресивну риторику не лише щодо України, а й західних країн, які допомагають Україні відстояти свою територіальну цілісність та зберегти суверенітет.

Наведені приклади вказують на те, що кожен випадок запровадження міжнародно-правових санкцій є унікальним і не схожий за інші через різні умови їх застосування ініціаторами та обставинами, які мають вплив на країну-агресора у зв'язку із

їх реалізацією. Крім того, країни-об'єкти тиску завчасно, або поступово адаптуються до викликів, завданими санкціями, у зв'язку з чим шукають можливості мінімізації від їх наслідків та шляхи їх обходу. Зокрема, Іран ділиться з російською федерацією досвідом обходити санкції через мережу підставних компаній, іноземних банків та міжнародних фінансових компаній [11]. Тож країни-агресори в умовах міжнародного тиску, з метою обходу санкцій, напрошують співпрацю між собою у різних сферах та галузях, діляться наявним досвідом, залучають до цієї діяльності інші країни, які займають нейтральну позицію, що надає їм можливості підтримувати диктаторські режими, нарощувати свій військовий та промисловий потенціал. Від цього мета запровадження санкційних обмежень не досягається сповна. У зв'язку з цим має бути напрацьовано нові шляхи міжнародної співпраці з реалізації міжнародно-правових санкційних механізмів, а також притягнення до міжнародно-правової відповідальності, у тому числі накладення санкцій на країн та суб'єктів, які прямо чи опосередковано сприяють обходу санкцій країнами-агресорами.

**Висновки та перспективи подальших досліджень.** Незважаючи на наявні розбіжності в поглядах щодо ефективності міжнародно-правових санкцій, як засобу забезпечення мира та безпеки у світі, інститут міжнародно-правових санкцій відіграє вагомий роль у міжнародній політиці та є засобом впливу на порушників міжнародного правопорядку. Проте значення санкцій у політичній площині є залежним від національних, економічних, політичних й інших інтересів країни, коаліції країн чи міжнародних організацій, які їх запроваджують, та впливу на їх реалізацію країни, до якої вони застосовуються.

Санкції – це засіб реакції у відповідь на порушення міжнародного права. Сьогодні не існує систематизованого врегулювання, яке визначало б вид протиправного діяння з порушення міжнародного правопорядку і миру та міру відповідальності, які має понести порушник. Кожен приклад застосування міжнародно-правових санкцій є особливим за своїми обставинами, умовами, цілями та наслідками, тож не має спільних рис з іншими випадками.

Дієвість запровадження міжнародно-правових санкцій щодо країни-порушника міжнародного правопорядку та безпеки залежить від багатьох

факторів, зокрема цілей, яких вони мають досягнути, стійкості суб'єктів до обставин, які можуть викликати введенні обмеження у світовій політиці, економіці, фінансовій, промисловій та інших сферах, а також здатності держави-об'єкта санкцій протидіяти запровадженням заходів, нав'язувати світовій спільноті своє бачення міжнародного правопорядку та безпеки, створювати стійкі або ситуативні союзи з іншими країнами-об'єктами санкцій, або тими країнами, що заявляють про нейтралітет у міжнародних відносинах із метою нівелювання міжнародно-правових норм, створення альтернативного вектору міжнародно-правових відносин та міжнародного правопорядку. Сьогодні йдеться про утворення так званої «вісі зла» росії, Ірану, КНДР, країн, що сприяють їм політично, зокрема Білорусь, Китай, Угорщина. Для застосування санкційного механізму потрібна тісна співпраця між країнами, які їх запроваджують, з іншими державами та міжнародними організаціями, у тому числі запровадження відповідальності до тих країн, міжнародних організацій, фінансових груп тощо, які сприяють обходу встановлених санкціями заборон та обмежень.

Війна росії проти України спонукатиме світ до перегляду міжнародної безпеки, основою якої має стати здатність світового товариства передбачати та своєчасно розв'язувати проблеми, що виникають, шляхом дипломатії за принципами суверенної рівності держав, рівноправ'я і визначення народів, не застосування сили або загрози застосування сили. Одним із перших кроків перегляду міжнародної безпеки має стати принципова зміна в діяльності організації, декларованою метою якої є підтримання і зміцнення миру й міжнародної безпеки, розвиток співробітництва між державами світу.

У подальших наших наукових пошуках буде здійснено спробу дослідження впливу глобалізаційних світових процесів на застосування міжнародно-правових санкцій з метою підтримання міжнародного правопорядку, миру та безпеки.

#### Список використаних джерел

1. Nataliia Iakymchuk. Sanctions as a legal phenomenon in the law of Ukraine and international standards of their application. *Конституційно-правові академічні студії*. 2021. Випуск 1. С. 73–86. Режим доступу: <http://journal-kpas.uzhnu.edu.ua/article/view/241917/239907> (дата звернення: 05.03.2024 р.).
2. Седляр Ю. О. Міжнародні санкції у світовій політиці: теорія і практика: [монографія]. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили. 2013. 412 с.
3. Ведькал В. А., Агамалієв Е. А. Теоретичні та практичні аспекти санкцій у міжнародному праві. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 10. С. 575–577. Режим доступу: [http://www.lsej.org.ua/10\\_2021/151.pdf](http://www.lsej.org.ua/10_2021/151.pdf) (дата звернення 05.03.2024).
4. Абдулаєв Р. А. Правове регулювання санкцій у праві Європейського Союзу: дис. ... д-ра філософії. Одеса, 2022. 210 с. Режим доступу: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c41a1ebc-8cbf-4cfc-887a-818683b1209a/content> (дата звернення: 05.03.2024 р.).
5. Фліссак К. А. Економічні санкції та специфіка їх позиціонування в сучасних міжнародних відносинах. *Актуальні проблеми правознавства*. 2019. Випуск 1 (17). С. 72–80.
6. Горда Ю. І. Місце економічних санкцій у механізмі застосування застереження про публічний порядок у міжнародному приватному праві [Текст]: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2019. 230 с.
7. Нуруллаєв І. С. До постановки питання про поняття і зміст санкцій у міжнародному публічному праві. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 7. С. 509–512. Режим доступу: [http://www.lsej.org.ua/7\\_2023/116.pdf](http://www.lsej.org.ua/7_2023/116.pdf) (дата звернення 19.01.2024 р.).
8. Малишева Ю. В. Цілеспрямовані санкції та їх застосування Радою Безпеки ООН [Текст] : автореф. ... дис. канд. юрид. наук : [спец.] 12.00.11. «Міжнародне право». НАН України, Ін-т держави і права імені В. М. Корецького. Київ, 2016. 25 с.
9. Герасименко П. Санкції проти диктатур. Чому це не завжди працює. *Zaxid.net*. (15 листопада 2022 р.). Режим доступу: [https://zaxid.net/sanktsiyi\\_proti\\_diktatur\\_n1552822](https://zaxid.net/sanktsiyi_proti_diktatur_n1552822). Назва з екрана. (дата звернення: 19.01.2024 р.).
10. Центр протидії дезінформації. Як діють санкції, запроваджені Заходом проти росії. (10 березня 2023 р.). Режим доступу: <https://cpd.gov.ua/main/yak-diyut-sankcziyi-zaprovadzheni-zahodom-proti-rosiyi/> Назва з екрана. (дата звернення: 19.01.2024 р.).
11. Politico. Iran teaches Russia its tricks on beating oil sanctions. Режим доступу: <https://www.politico.eu/article/iran-russia-cooperation-dodging-oil-sanctions/>. Назва з екрана. (дата звернення: 19.01.2024 р.).

### References

1. Nataliia Iakymchuk (2021). Sanctions as a legal phenomenon in the law of Ukraine and international standards of their application. *Constitutional and Legal Academic Studies*. 2021. Vol. 1. pp.73–86. Retrived from: URL: <http://journal-kpas.uzhnu.edu.ua/article/view/241917/239907> (accessed 05 March 2024). [in English].
2. Sedliar, Y. O. (2013). *Mizhnarodni sanktsii u svitovii politytsi: teoriia i praktyka* [International sanctions in world politics: theory and practice]. Mykolaiv: Published by Petro Mohyla Black Sea National University. [in Ukrainian].
3. Vedkal, V. A., Ahamaliiev, E. A. (2021). Teoretychni ta praktychni aspekty sanktsii u mizhnarodnomu pravi [Theoretical and practical aspects of sanctions in international law]. *Juridical scientific and electronic journal*, vol. 10/2021. pp. 575–577. [in Ukrainian].
4. Abdulaiev, R. A. (2022). *Pravove rehuliuвання sanktsii u pravi Yevropeiskoho Soiuzu* [Legal Regulation of Sanctions in the Law of the European Union]. PhD thesis. Odesa. National University of Odesa Law Academy. p. 210. Retrived from: URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c41a1ebc-8cbf-4cfc-887a-818683b1209a/content> (accessed 05 March 2024). [in Ukrainian].
5. Flissak, K. A. (2019). Ekonomichni sanktsii ta spetsyfika yikh pozytsionuvannia v suchasnykh mizhnarodnykh vidnosynakh [Economic sanctions and the specifics of their positioning in modern international relations]. *Actual problems of law*. vol. 1, no. 17, pp. 72–80. [in Ukrainian].
6. Horda, Y. I. (2019). *Mistse ekonomichnykh sanktsii u mekhanizmi zastosuvannia zasterezhennia pro publichnyi poriadok u mizhnarodnomu pryvatnomu pravi* [The Place of Economic Sanctions in the Mechanism of Application of the Public Policy Clause in Private International Law]. PhD thesis. Kyiv : Taras Shevchenko National University of Kyiv. p. 20. [in Ukrainian].
7. Nurullaiev, I. S. (2023). Do postanovky pytannia pro poniattia i zmist sanktsii u mizhnarodnomu publichnomu pravi [On the Concept and Content of Sanctions in Public International Law]. *Juridical scientific and electronic journal*, vol. 7/2023. pp. 509– 512. [in Ukrainian].
8. Malysheva, Y. V. (2016). *Tsilespriamovani sanktsii ta yikh zastosuvannia Radoiu Bezpeky OON* [Targeted sanctions and their application by the UN Security Council]. Extended abstract of candidate's

thesis. Kyiv: Koretsky Institute of State and Law of National Academy of Science of Ukraine, p. 25. [in Ukrainian]

9. Herasymenko, P. (2022). *Sanktsii proty dyktatur. Chomu tse ne zavzhdy pratsiuie* [Sanctions against dictatorships. Why it doesn't always work]. Lviv : Zaxid.net. Retrived from: URL: [https://zaxid.net/sanktsiyyi\\_protiv\\_dyktatur\\_n1552822](https://zaxid.net/sanktsiyyi_protiv_dyktatur_n1552822) (accessed 19 January 2024). [in Ukrainian].

10. Center for Countering Disinformation. (2023). *Yak diuit sanktsii, zaprovadzheni Zakhodom proty rosii* [How the sanctions imposed by the West against Russia work.]. Kyiv : Center for Countering Disinformation. Retrived from: URL: <https://cpd.gov.ua/main/yak-diyut-sanktsiyyi-zaprovadzheni-zahodom-proty-rosiyi/> (accessed 19 January 2024). [in Ukrainian].

11. Politico. (2024). *Iran teaches Russia its tricks on beating oil sanctions*. Retrived from: URL: <https://www.politico.eu/article/iran-russia-cooperation-dodging-oil-sanctions/> (accessed 19 January 2024). [in English].

**Oleksandr Tkachenko**

PhD in Law, Senior Researcher,  
Associate Professor of the Department  
of State Security of the Faculty of State Security  
of the Kyiv Institute of the National Guard of Ukraine

### INTERNATIONAL LEGAL SANCTIONS AS A TOOL

#### FOR ENSURING PEACE AND SECURITY

*The article offers an understanding and the author's own definition of the concept of "international legal sanctions", their features as an instrument for ensuring international legal order, peace and security.*

*Using the example of international legal sanctions applied to violators of international law and order, the author examines the current threats that have become the basis for the application of sanctions against countries that violate international law and order and security. The author also examines the effectiveness of international legal sanctions and the degree to which they achieve the desired goal.*

*The application of the sanctions mechanism requires close cooperation between the countries imposing them and other states and international organisations, including the imposition of liability on those countries, international organisations, financial groups, etc. that facilitate the circumvention of prohibitions and restrictions imposed by sanctions.*

*The author determines that each case of application of international legal sanctions has its own specific features, and therefore, achievement of their purpose depends on a significant number of conditions, circumstances and factors which have an impact on the achievement of the desired goal. The author determines that each case of application of international legal sanctions has its own specific features, and therefore, achievement of their purpose depends on a significant number of conditions, circumstances and factors which have an impact on the achievement of the desired goal.*

*Under international pressure, aggressor countries, in order to circumvent sanctions, seek*

*cooperation with each other in various fields and industries, share their experience, and involve other countries which take a neutral position, which enables them to support dictatorial regimes and build up their military and industrial potential. The author suggests ways to improve the implementation of rehabilitation mechanisms in order to prevent the aggressor country from circumventing them with the help of other subjects of international law, international financial and industrial groups.*

**Keywords:** *international legal sanctions; international legal order; peace and security; international law; national interests.*